

Шишпанова Н. О.

*Канд. екон. наук,
асистент кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
Миколаївський національний аграрний університет,
м.Миколаїв, Україна, Nata_sha.86@mail.ru*

ФОРМУВАННЯ ТРУДОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ УКРАЇНИ В УМОВАХ РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА ЗНАНЬ

В статті висвітлено важливість і необхідність безперервної освіти для інтелектуального, культурного і духовного розвитку особистості. Розглянуто значення безперервної освіти для формування трудового потенціалу сільських територій та основні проблеми її забезпечення.

Ключові слова: трудовий потенціал, сільські території, освіта впродовж життя, суспільство знань.

У сучасних умовах розвитку суспільства знань, поширення глобалізаційних процесів підвищуються вимоги до інтелектуальних і творчих здібностей людини, що змушує працівника в процесі трудової діяльності постійно шукати можливості для підвищення свого професійного рівня. Адже, отримання освіти більш високого рівня означає отримання більших життєвих шансів, розширення вибору та зменшення соціальних та індивідуальних ризиків (втрати доходу, роботи, здоров'я). Одним із основних факторів та передумовою розвитку кваліфікованого трудового потенціалу в умовах економіки знань стає освіта впродовж життя, що передбачає трансформацію традиційної системи “навчання – робота – пенсія” у своєрідну циклічну систему “(навчання – робота)*n разів – пенсія” [1, с.52].

Безперервна освіта актуальна в усіх цивілізованих країнах. На сьогодні існують наступні три основні форми освіти: формальна освіта – початкова, загальна середня освіта, середня професійна освіта, вища освіта, освіта після закінчення ВНЗ (аспірантура й докторантура), підвищення кваліфікації й перепідготовка фахівців і керівників; неформальна освіта – професійно спрямовані й загальнокультурні курси навчання; інформальна освіта є загальним терміном для освіти за межами стандартного освітнього середовища – індивідуальна пізнавальна діяльність, що супроводжує повсякденне життя, реалізується за рахунок власної активності індивідів в оточуючому культурно-освітньому середовищі [2, с. 65]. Скорик Т.В. зазначає, що сучасне розуміння концепції освіти впродовж всього життя

(lifelong learning) полягає у тому, що така освіта поєднує будь-яке навчання протягом всього життя [3, с. 233]. Проте, варто відмітити, що роль освіти змінюється відповідно до віку людини. Так, для дітей на молоді здобуття освіти є домінуючим видом діяльності. Для дорослих – здобуття освіти поєднується з роботою та відпочинком. Для людей похилого віку – це можливість активно інтегруватись у соціум.

Для формування трудового потенціалу саме сільських територій найважливішу роль у системі освіти впродовж життя відіграє дошкільне навчання та загальна середня освіта, оскільки саме вони закладають навички самонавчання, розвивають інтелектуальний та творчий потенціал особистості з раннього дитинства. Проте, сільські діти значно менше залучені до дошкільної освіти, порівняно з містом, що об’єктивно відображає їх підготовленість до здобуття шкільної освіти.

Важливою ланкою в системі освіти виступають загальноосвітні школи. За останні 14 років кількість загальноосвітніх навчальних закладів у сільській місцевості Миколаївської області зменшилася на 109 од., а чисельність учнів в них – майже на 42 тис. осіб. Загальне зменшення кількості дітей знижує середню наповнюваність класів та шкіл. Так, протягом останніх років спостерігається стійка тенденція щодо зменшення учнівського контингенту. Якщо на початок 2010/2011 н.р. кількості учнів у розрахунку на один загальноосвітній навчальний заклад становила 122 осіб, то на початок 2015/2016 н.р. – 116 осіб, що призводить до збільшення кількості малокомплектних шкіл у сільській місцевості. Безумовно, такі негативні чинники актуалізують процеси оптимізації мережі сільських шкіл, які в окремих селах є неминучими.

Таким чином, забезпечення рівного доступу до отримання якісної освіти учнями сільських шкіл можливо лише завдяки державній підтримки, яка повинна бути спрямована на полегшення доступу населення до необхідних знань і інформації. У сучасних умовах передумовою побудови нової освітньої політики та набуття високої якості всього освітнього

простору є інноваційна діяльність. Інновації в освіті повинні бути пов’язані зі змінами в її структурі, змісті, технологіях, методах та засобах навчання, а також у системах організації та управління. Цілі інноваційної освіти мають охоплювати гуманізацію, формування екологічної свідомості, забезпечення варіативності та безперервності. Безперервність освіти означає не стільки створення відповідної системи, скільки вимагає запуснути процеси саморозвитку, самоосвіти, формування власної відповідальності, високий професіоналізм.

Вважаємо, що саме через посилення уваги до освіти, вирішення існуючих проблем, через розуміння її абсолютного пріоритету в сучасному розвитку можна підготувати дітей до успішної самостійної діяльності, задовольнити потребу у особистостях, що володіють високим рівнем розвитку творчого потенціалу, умінням системно ставити та вирішувати завдання, що в свою чергу забезпечить динамічний прогрес України. Повноцінне входження України до єдиного освітнього простору можливе тільки за умови інвестування в людський капітал, і концепція освіти впродовж життя є одним із важливих кроків у цьому напрямі.

Список використаних джерел:

1. Бабич М. С. Безперервна освіта (освіта впродовж життя) – умова підвищення національної конкурентоспроможності / М. С. Бабич // Вісник Хмельницького національного університету. – Хмельницький, 2015 – № 5, Т. 1. – С. 50-53.
2. Павлова О. В. Включение информального образования в жизненные стратегии взрослых / О. В. Павлова // Человек и образование. – 2011. – № 4 (29). – С. 64-67.
3. Скорик Т. В. / Освіта впродовж життя в контексті євроінтеграційних процесів / Т. В. Скорик // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету ім. Т. Г. Шевченка. – Чернігів, 2016. – № 135. – С. 232 – 235